

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

22 Ιουλίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κ. Λίνα Μενδώνη.

Θέμα: «Υπόμνημα της Πρωτοβουλίας Πολιτών Ενάντια στην Ξενοδοχοποίηση των Μνημείων στον Λόφο Καστέλλι.»

Κυρία Υπουργέ,

Ο Λόφος Καστέλλι στα Χανιά περιλαμβάνει ιστορικά κτήρια και άλλα μνημεία που αποτελούν εξαιρετική πολιτιστική κληρονομιά στον πυρήνα του αστικού ιστού των Χανίων με ιστορία που αρχίζει από τα νεολιθικά χρόνια μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Ωστόσο έχουν εκδηλωθεί απόπειρες μετατροπής τους σε ξενοδοχειακή μονάδα όπως καταγγέλλει σε πρόσφατο υπόμνημά της η «Πρωτοβουλία Πολιτών Ενάντια στην Ξενοδοχοποίηση των Μνημείων στον Λόφο Καστέλλι» ενημερώνοντας προληπτικά τόσο τους Πολίτες όσο και τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Το υπόμνημα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Εφημερίδας των Συντακτών και παρατίθεται αναλυτικά στη συνέχεια προκειμένου να καταστεί ευρέως αντιληπτή η σπουδαιότητα του θέματος.

“Τα μέλη της πλειοψηφίας της συγκλήτου του Πολυτεχνείου Κρήτης, ακόμα και πρόσφατα, δεν επέδειξαν ούτε σεβασμό ούτε ευγνωμοσύνη στη τοπική κοινότητα η οποία φρόντισε να περιέλθουν τα μνημεία της προκειμένου να στηριχθεί το τότε νεοσύστατο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα στεγάζοντας τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του.

«Η Πρωτοβουλία Πολιτών Ενάντια στην Ξενοδοχοποίηση των Μνημείων στον Λόφο Καστέλλι είναι αντίθετη με τη μετατροπή των ιστορικών κτηρίων του Πολυτεχνείου Κρήτης στον λόφο (παλιών Στρατώνων, Φυλακών και πρώην Στρατηγείου της V Μεραρχίας). Τα εν λόγω κτίσματα βρίσκονται στην εμβληματική κορυφή του λόφου που δεσπόζει στον ενετικό λιμένα. Ως γνωστόν, ο λόφος είναι το πιο στρατηγικό σημείο της πόλης και περιλαμβάνει πλήθος σημαντικών μνημείων διαχρονικής κατοίκησης της πόλης των Χανίων, μιας από τις αρχαιότερες πόλεις της Ευρώπης, με τη ζωή να ξεκινά ακριβώς εδώ, πριν περίπου 5.500 χρόνια από σήμερα. Θεωρούμε ότι οποιαδήποτε αξιοποίηση των κτηρίων και του μοναδικού ελεύθερου χώρου που τα περιβάλλει, πρέπει να διασφαλίζει τον δημόσιο χαρακτήρα τους και να είναι συμβατή με την κομβική τους θέση στην πόλη και τη μνημειακότητά τους (αναλυτικό υπόμνημα έχει κατατεθεί από την ανασκαφέα του λόφου στις αρμόδιες τοπικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ).

Στον λόφο Καστέλλι υψώθηκε το μινωικό ανάκτορο, όπως το αποδίδει το περίφημο «σφράγισμα του δεσπότη», το οποίο βρέθηκε νότια του κτηρίου της Μεραρχίας. Στα

κλασικά χρόνια, ο λόφος ήταν η ακρόπολη της αρχαίας Κυδωνίας. Στη βυζαντινή περίοδο ανήκει το εντυπωσιακό βυζαντινό τείχος και στον λόφο ιδρύθηκε μεγάλη βασιλική. Στα βενετσιάνικα χρόνια χτίστηκε το Διοικητήριο των Ενετών και το παλάτι του ρέκτορα. Στην εποχή της τουρκοκρατίας, εδώ ανεγέρθηκε το Οθωμανικό Διοικητήριο και το κονάκι του πασά. Στην ίδια θέση οικοδομήθηκε το κτήριο που υπήρξε το Διοικητήριο της Κρητικής Πολιτείας, το οποίο στη συνέχεια έγινε η έδρα της Μεραρχίας Κρητών.

Το κεντρικό κτήριο της Μεραρχίας χαρακτηρίστηκε το 2018 από το ΥΠΠΟΑ ως νεώτερο μνημείο με μία ισχυρή κήρυξη: “Υπέρ του χαρακτηρισμού ως νεώτερου μνημείου του κτηρίου του Διοικητηρίου – 5ης Μεραρχίας, καθώς αποτελεί τοπόσημο της πόλης των Χανίων και κτίσμα με αξιόλογα αρχιτεκτονικά τυπολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά, δείγμα αρχιτεκτονικής της ειδικής αυτής κατηγορίας Δημόσιων Κτηρίων – Διοικητηρίων. Η διατήρησή του συμβάλλει στην τεκμηρίωση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής ιστορίας της πόλεως των Χανίων στα τέλη του 19ου αιώνα και κατά συνέπεια εμπλουτίζει το πολιτιστικό απόθεμά της”. Το περιεχόμενο της ανωτέρω κήρυξης δεν επιτρέπει την αλλαγή χρήσης και την ανάπτυξη και λειτουργία ιδιωτικής ξενοδοχειακής μονάδας.

Η παλιά πόλη των Χανίων, στον ιστορικό πυρήνα της οποίας βρίσκεται το μοναδικό αυτό σύνολο, εδώ και αρκετά χρόνια έχει μετατραπεί σε χώρο αναψυχής με ελάχιστους μόνιμους κατοίκους, και κινδυνεύει να απολέσει την μνημειακή της ταυτότητα, ενώ η “μονοκαλλιέργεια” της τουριστικοποίησης ακυρώνει τη βιώσιμη εξέλιξή της και υποθηκεύει το μέλλον της.

Είναι δικαίωμα και υποχρέωση του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος να αξιοποιεί τα περιουσιακά του στοιχεία με τον καλύτερο τρόπο, να βελτιώνει τη λειτουργία του και να σχεδιάζει το μέλλον του. Όμως, δεν αξίζει στην ιστορία της πόλης που το φιλοξενεί και δεν είναι αποδεκτό για το ρόλο του, να μετατρέψει σε άλλη μια ξενοδοχειακή επιχείρηση αυτό το μοναδικό σύνολο κτηρίων και ελεύθερου χώρου στην ευαίσθητη και ιστορική αυτή θέση, με αποκλειστικό κριτήριο το ύψος των εσόδων του, στο πλαίσιο μιας επιχειρηματικής λογικής άμεσου κέρδους. Η αξιοποίηση του συγκροτήματος οφείλει να υπηρετεί πρωτίστως την αποστολή του Ιδρύματος, να αναβαθμίζει τη σχέση του με την τοπική κοινωνία και να συμβάλλει στη βιώσιμη εξέλιξη της πόλης που το φιλοξενεί. Η 25ετής εκμίσθωσή τους σε ιδιωτική εταιρεία, για να μετατρέψει τα κτήρια σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα, βρίσκει αντίθετη την συντριπτική πλειοψηφία της τοπικής κοινωνίας, δείχνει ξεκάθαρα την εσφαλμένη ενέργεια του Ανώτατου Ιδρύματος και προσθέτει ελπίδες ότι στην χώρα μας υπάρχει ακόμη περιθώριο αντίστασης απέναντι στη “στρεβλή ανάπτυξη” που ισοπεδώνει αξίες και αρχές.

Σύμφωνα με την ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (2021) και τις απόψεις των αρμόδιων φορέων, η τοπική κοινωνία ζητά την αποκατάστασή τους και την αξιοποίησή τους με δημόσιο χαρακτήρα και κοινωφελείς χρήσεις για τις ανάγκες

της πόλης. Επίσης, τόσο το ΤΕΕ – ΤΔΚ όσο και οι επιστημονικοί σύλλογοι Αρχιτεκτόνων, Τοπογράφων και Πολιτικών Μηχανικών, με κοινή απόφασή τους υποστηρίζουν τις “Κοινωφελείς Λειτουργίες” για την ιδιοκτησία του Πολυτεχνείου, όπως περιγράφονται στο Άρθρο 6 του ΠΔ 59/18, στις οποίες περιλαμβάνονται Εκπαίδευση και Πολιτιστικές εγκαταστάσεις.

Το ισχύον Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) προβλέπει Χώρο Εκπαίδευσης – ιδιαίτερες χρήσεις στο ακίνητο του Πολυτεχνείου Κρήτης και σε καμία περίπτωση ξενοδοχείο ή τουριστικά καταλύματα. Αλλά και στο πλαίσιο αναθεώρησης και επέκτασης του ισχύοντος ΓΠΣ, ο Δήμος Χανίων έχει εκδώσει την με αρ. 190/2021 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου σχετικά με τις χρήσεις γης στην Παλιά Πόλη Χανίων, σύμφωνα με την οποία στον χώρο του ιστορικού συγκροτήματος να επιτρέπονται μόνο Κοινωφελείς Λειτουργίες (εκπαιδευτικές και πολιτιστικές), ενώ στον υπόλοιπο λόφο γύρω από αυτό, η επιτρεπόμενη χρήση να είναι Αμιγής Κατοικία. Η αίτηση του Πολυτεχνείου προς τον Δήμο Χανίων, το έτος 2018, προκειμένου να δοθεί στον χώρο η χρήση πολεοδομικού κέντρου ή γενικής κατοικίας, δεν έγινε αποδεκτή. Μας προκαλεί επομένως μεγάλη εντύπωση ότι το Πολυτεχνείο Κρήτης προχώρησε στην εκμίσθωση του ακινήτου με χρήση ξενοδοχείου και ακολούθως συνεχίζει να την ανανεώνει, γνωρίζοντας ότι δεν προβλέπεται από το ισχύον πολεοδομικό πλαίσιο.

Σήμερα, η αρχιτεκτονική μελέτη της μετατροπής του ιστορικού συγκροτήματος σε ξενοδοχείο βρίσκεται στις αρμόδιες Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ για εισαγωγή στα Ανώτατα Κεντρικά Συμβούλια, χωρίς να προβλέπεται τέτοια πολεοδομική χρήση.

Στη με αρ. πρωτ. 53971/9-2-2022 εγκύκλιο της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων, η οποία στηρίζεται και σε αποφάσεις του ΣΤΕ (αποσπάσματα των οποίων παρατίθενται), ρητά αναφέρεται ότι “οι υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ οφείλουν να εξετάζουν καταρχήν το επιτρεπτό από πλευράς πολεοδομικών ρυθμίσεων, πριν την εισαγωγή των αιτήσεων στα αρμόδια Συμβούλια και οπωσδήποτε πριν από την έκδοση των σχετικών ειδικών πράξεων”.

Με βάση όλα τα παραπάνω, από τα οποία προκύπτει ότι οι χρήσεις γης στην ιδιοκτησία του Πολυτεχνείου στον λόφο Καστέλλι είναι κατ’ ουσίαν δεσμευτικές, παρακαλείσθε για τις ενέργειές σας ώστε οι αρμόδιες Υπηρεσίες σας να επιστρέψουν και να μην εισαγάγουν προς συζήτηση στα Κεντρικά Συμβούλια του ΥΠΠΟΑ την κατατεθειμένη σε αυτές αρχιτεκτονική μελέτη που μετατρέπει σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα το εξέχον δημόσιο αρχιτεκτόνημα και φορέα συλλογικής μνήμης».

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται η κ. Υπουργός:

- Προτίθεστε να λάβετε σοβαρά υπόψη το υπόμνημα της «Πρωτοβουλίας Πολιτών Ενάντια στην Ξενοδοχοποίηση των Μνημείων στον Λόφο Καστέλλι» ώστε να μην επιτραπεί η εισαγωγή προς συζήτηση στα Κεντρικά Συμβούλια του ΥΠΠΟΑ της κατατεθειμένης αρχιτεκτονικής μελέτης, που μετατρέπει σε πολυτελή ξενοδοχειακή μονάδα το εξέχον δημόσιο αρχιτεκτόνημα και φορέα συλλογικής μνήμης;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών